

Odstrta skrivnost ibogaina

Roman Paškulin, dr. med.

OMI – Inštitut odprte misli, Ljubljana

Ibogain, alkaloid afriškega grma iboga, že tri desetletja buri duhove z domnevno uspešnostjo pri zdravljenju različnih vrst odvisnosti. Od rumenega tiska pa do uglednih znanstvenih revij, internetnih strani, skupin za samopomoč in samooklicanih zdravilcev v nekakšnih valovih prihajajo informacije o uspehih, ki pa še niso bile potrjene s kontroliranimi kliničnimi študijami na ljudeh. Trdnih dokazov za zdaj ni, a govorice nikakor ne potihnejo.

Privlačnost znanstveno preveriti delovanje ibogaina je združila številne vladne in nevladne organizacije. Tako je pod krovnim vodstvom Zavoda za antropološko medicino – OMI Inštitut odprte misli, v sodelovanju s Fakulteto za farmacijo, Biotehniško fakulteto in Medicinsko fakulteto in s podporo Urada za droge, Inštituta za varovanje zdravja, Ministrstva za zdravje, Mestne občine Ljubljana, Fakultete za socialno delo, Centra za mentalno zdravje, Sakramenta prehoda, Fakultete za računalništvo in informatiko, Open Society Inštituta in številnih posameznikov stekel projekt, ki

OMI – Inštitut odprte misli, zavod za antropološko medicino

Glavno poslanstvo inštituta OMI (www.omi.si) je raziskovanje in eksperimentalni razvoj na področju medicine. To lahko razdelimo na dva sklopa: znanstveno preverjanje tradicionalnih, empiričnih metod zdravljenja in razvoj novih metod skozi eklektično združevanje znanega in novega. Namen torej ni razvoj subspecializacij, ampak sinteza in celosten pristop k zdravju, ki vsebuje poleg fizičnega, mentalnega in socialnega blagostanja še primerno duhovno ravnotežje.

Inštitut je bil ustanovljen novembra 2005 in pričujoča raziskava je prvi končani projekt.

naj bi dal potrebne podatke za uradno opredelitev do problema.

Še zlasti ker bi ob pritrilnem odgovoru ovrgli dogmo o nepovratni poti odvisnosti, ki naj bi vodila le navzdol, in pri tem človeštvu ponudili sredstvo, ki bi vsaj skrajšalo dolgotrajno psihofizično rehabilitacijo, če že ne kaj več. Nismo pozabili na dobrobit možnih negativnih rezultatov, ki bi številne odvisnike obvarovali lažnega upanja in razočaranja ob neuspešnih terapijah in morebitnih stranskih učinkih.

Nenavadna lastnost

Preseneča nenavadna lastnost ibogaina, da so učinki podaljšani onkraj njegove navzočnosti v telesu. Tako poročajo o dvigu razpoloženja in splošnega počutja še tedne ali celo mesece po enkratnem zaužitju. Izkušnja je nekatere spremenila za vse življenje, kar spominja na razsvetljenje v duhovnem smislu ali uvid v besednjaku psihologije. Ta subtilna področja tokrat niso bila predmet študije, čeprav osebno menim, da imajo veliko vlogo.

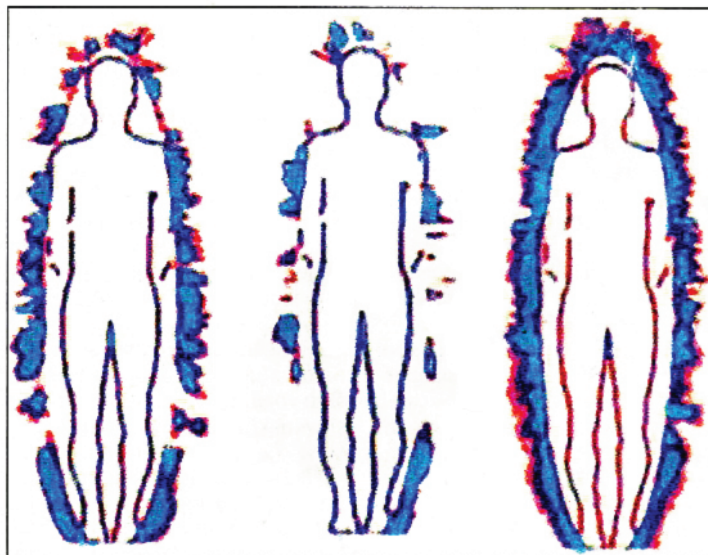
Osredotočili smo se na snovno, tostransko in uporabili metodo

proteinske analize. Ta nam da podatke o vrsti in količini raznih encimov, receptorjev, transporterjev in drugih funkcijskih in strukturnih proteinskih makromolekul. Zanimalo nas je, kako se proteinski presek pri tkivih, izpostavljenih ibogainu, razlikuje od kontro-

le, saj je podaljšan učinek možen le ob korenitih strukturno-funkcijskih spremembah.

Pričakovali smo spremembe na specializiranih metabolnih poteh, lahko bi rekli nekakšne delikatesne rezultate, a smo bili močno presenečeni ob dejstvu, da ibogain izzove povečano izražanje encimov, ki so soudeleženi v metabolizmu energije. Ta pa je izhodišče in pogoj za vse dogajanje v celici in osrednje metabolno križišče. Dokazali smo povečano izražanje oziroma indukcijo encimov glikolize, kar pripomore k hitrejšemu sežiganju sladkorjev in omogoča celicam večje energijske izdatke. Kot bi pri kotlu stalo več kurjačev ...

To je še zlasti pomembno v razmerah povečanih energijskih potreb. V biokemijskem smislu so

Bioelektrično polje oziroma avra, posneta s Kirlianovo kamero (z leve): 40 minut pred zaužitjem ibogaina, 3 ure in 54 ur po zaužitju. Kot vidimo, v prvih 24 urah bioelektrično polje skoraj popolnoma razpade.

energijsko potratni procesi anabolizma oziroma gradnje biomolekul, njihov transport, vzdrževanje transmembranskih potencialov, nasploh gradnja in obnova tkiv. In detoksikacija – izraz nikakor ni za na smetišče – to vsekakor je. Pod vplivom ibogaina se izločajo nevrotrufini, substance, ki skrbijo za obnovo nevronov in omogočajo razrast dendritov in s tem povečujejo število povezav v možganih. Te so osnova za alternativne asociacijske mreže in s tem omogočajo nadomeščanje patoloških vedenjskih vzorcev z novimi. Njihova kakovost pa je odvisna od spremljajoče podporne terapije, brez katere v nobenem primeru ne gre.

Telesna komponenta odvisnosti

Pričujoči rezultati nakazujejo, da ima odvisnost vsekakor popolnoma telesno komponento. Kronični morfinizem povzroča znižane količine presnovkov glukoze, kar nakazuje ravno nasprotno dogajanje v celici kot pri uporabi ibogaina. Simptomi koprnenja po drogi gnezdijo v nevronskih zankah oziroma miselnih vzorcih, fizični odtegnitveni znaki pa so po drugi strani energijske krize od ravni celic navzgor.

Eden od teh je zehanje, ki je značilno v prvih dneh abstinence. Fiziološko se pojavlja v stanjih zmanjšane preskrbe tkiv s kisikom, kar telo prepozna kot slabšo predihanost pljuč in jo skuša popraviti z globokim vdihom. Kisik je potreben za sežiganje sladkorjev in zehanje pri odtegnitvenem sindromu je napačna interpretacija zmanjšane energije v obliki energijskih molekul ATP. Če v kotlu ni premoga in je peč hladna, dovajanje dodatnega zraka ne pomaga. Da ne omenjam, da odvisnike med pomanjkanjem droge zebe, so brez moči, pritegnejo jih slaščice itd. Ne pomagajo ne kisik ne glukoza, če ni zadostne količine ustreznih encimov.

Kako je to povezano z zdravljenjem odvisnosti? Treba je poudariti, da je blagodejni učinek pri premagovanju odtegnitvenih simptomov odkritje Zahoda in da

je raba iboge v svetu že stoletja znana in ima bistveno širše indikacije. Uporablja se kot pomoč pri okrevanju po infekcijskih boleznih, kot afrodisiak in kot stimulan pri naporih. Tako jo plemena v osrednji Afriki uporabljajo pri lovu na leve in kot iniciacijsko obredno drogo. Znana je alpinistom kot pomoč v razmerah znižanega tlaka kisika. Na tem mestu se poraja tudi vprašanje genskega dopinga, saj je spreminjanje izražanja genov z namenom povečati sposobnosti športnika sicer prepovedano, a v tem primeru težko dokazljivo.

Izguba veselja do droge

Kako pa je s psihološko stranjo ljubezni odvisnika do droge? Po zaužitju ibogaina mnogi poročajo, da so izgubili veselje do droge, cigaret ali širše do patoloških vedenjskih vzorcev in obsesij. Pričujoča raziskava se s tem ni neposredno ukvarjala, čeprav je ta perspektiva gotovo pomembna, če ne bistvena del prehoda iz teme suženjstva na luč svobode. Psihoanalitski koncept ozaveščanja potlačenih spominov lahko ima vlogo v tem procesu, saj je nekakšna rekapitulacija življenja do najzgodnejših spominov znan učinek zaužitja iboge. Povečano energijsko stanje organizma in možganov ne nazadnje res lahko povzroči večjo sposobnosti koncentracije, spominjanja in predstavljalivosti. Tako je

Proteomski laboratorij

Proteini so izvršna oblast v telesu, ki po nareku genetskega zapisa skrbijo za notranji red in skladno delovanje z okoljem. Ker pa se notranje razmere in zunanje zahteve nenehno spreminjajo, se temu primerno uporabljajo in izvajajo zakoni genov prek njihovih produktov – proteinov. Genski kod je pri posamezniku stalen, proteinska slika pa le izraz trenutnega stanja organizma in se v času spreminja. Zato je proteinski presek odličen pokazatelj interakcij dražljajev iz okolja in organizma. Proteomika z metodologijo dvodimenzionalne elektroforeze je trenutno najobetavnejše orodje za študij fiziologije in biokemije celic. Zato je bil leta 2003 na Katedri za biotehnologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani vzpostavljen proteomski laboratorij, kjer pod vodstvom dr. Polone Jamnik potekajo raziskave celičnih antioksidativnih obrambnih sistemov. V teku je tudi projekt razvoja metodologije proteomike kot orodja za spremljanje biosinteznih procesov.

Sadeži, nastrgana in zmleta skorja korenine grma *Tabernanthe iboga*.

izraz »razsvetliti« prav posrečen, saj povezuje pojma energija in razumevanje.

Za tiste, ki si upajo še dlje, pa omenjam rezultate snemanja aure pri dveh pacientih, ki smo jih leta 2001 posneli s Kirlianovo kamero. Če povzamem, v prvih 24 urah po zaužitju ibogaina aura skoraj popolnoma razpade. Preizkušanec to sam komentira z začasno odsotnostjo duha od telesa. V naslednjih

dneh se avra obnovi in doseže večjo zveznost in intenzivnost od izhodiščne, kar je v dobri zvezi z energetskim stanjem organizma. Tu vidimo, da je delitev na telesno in duhovno preveč arbitrarna in služi le za razjasnitev posameznih pojmov. Morda je ibogain dobil vzdevek čudežnega zdravila ravno zato, ker premošča vrzel psihološkega in organskega in je njegova čudežnost le naše pomanjkljive razumevanja ali celo ignoranca do določenih vprašanj.

Terapija z ibogainom kot del javnozdravstvene mreže verjetno ne bo ugledala luči sveta v bližnji prihodnosti. Če sploh kdaj, žal. A ker bolnik nikdar ne bi smel biti izvzet iz procesa zdravljenja, ker je subjekt in ne trpni objekt in ima pravico in dolžnost tvornega sodelovanja, se zastavlja vprašanje svobode izbire načina zdravljenja. Omogočiti je treba pluralizem izbire, tako kot to velja za veroizpoved, politično usmeritev ali ne nazadnje potrošniško izbiro v samopostrežbi. Seveda se s tem odpira tudi vprašanje prevzemanja odgovornosti za lastno zdravje.